Nationaal Coördinator Groningen

gemeente Het Hogeland

Lokaal plan van aanpak versterking 2024 van Het Hogeland*

Zoals ingestemd door de lokale stuurgroep versterking Het Hogeland 12 oktober 2023

Nationaal Coördinator Groningen

gemeente Het Hogeland

Goud Wonen

Wierden en Borgen woningstichting

WOON ZORG NEDERLAND

Voorwoord

Beste lezer,

Ook in 2023 stond en staat de gaswinning in Groningen volop in de belangstelling. De presentatie van het eindrapport van de Parlementaire Enquête Gaswinning was een aangrijpend en emotioneel moment voor veel Groningers. Het rapport geeft een duidelijk beeld van hoe de Groningers al jarenlang moeten leven met de aardbevingen en de gevolgen daarvan. En dat de belangen van Groningers jarenlang achtergesteld zijn en Nederland een ereschuld heeft aan Groningen.

Met het voorwaardelijk stopzetten van de gaswinning uit het Groningenveld eind 2023 is een eerste belangrijke stap gezet. Maar daarmee zijn we er nog niet. Een definitieve stopzetting moet in 2024 volgen en ook daarna zal de bodem, net als recent gebeurde, nog jarenlang blijven beven. Schade aan woningen én mensen is zeker niet vandaag of morgen direct opgelost. Als gemeente blijven we ons dan ook inzetten voor een veilig en vitaal Het Hogeland voor onze inwoners.

Met de kabinetsreactie 'Nij Begun' op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie schetst het kabinet een weg naar erkenning, herstel en perspectief en inlossing van een ereschuld aan Groningen. Daarnaast heeft recent de commissie Verschillen in haar rapport 'Veilig, schadevrij en verduurzaamd' adviezen gegeven hoe om te gaan met de ontstane verschillen tussen inwoners. De commissie stelt voor iedereen een gelijkwaardige uitkomst centraal: een veilig, schadevrij en duurzaam huis in een buurt, dorp of wijk waar aan de leefbaarheid en sociale cohesie wordt gewerkt. Ons doel: een veilig en vitaal Het Hogeland in 2030 sluit hier uitstekend bij aan, evenals onze ambitie om als gemeente in 2035 helemaal aardgasvrij te zijn.

"Onze inwoners hebben recht op een veilige woonomgeving. Op een omgeving die ook voor de toekomst perspectieven biedt." Deze woorden schreven we vorig jaar in het Plan van Aanpak. Nu we een jaar dichter bij het streefjaar 2028 zijn wordt vaart maken steeds belangrijker terwijl de opgave groter is geworden.

De maatregelen uit 'Nij Begun' en de adviezen van de commissie Verschillen bieden kansen voor de Hogelandsters en voor Het Hogeland om onze inwoners te helpen. We waken er daarbij voor dat de uitvoering ervan niet tot vertraging van de opgave leidt, waarbij veiligheid en kwaliteit voorop blijven staan. Onze inwoners en hun wensen worden daarbij gehoord en dat bepaalt mede de kwaliteit van de versterking van hun woning. Belangrijker nog is het perspectief nadat de schades zijn verholpen en de versterking is uitgevoerd.

Onze uitdaging is niet kleiner geworden en wel complexer. We blijven doorgaan op de ingeslagen weg met het einddoel: een veilig en vitaal Het Hogeland in 2030 helder voor ogen.

Namens de lokale stuurgroep versterking Het Hogeland,

Henk Jan Bolding
Burgemeester

Mariette de Visser
Wethouder

Inhoud

Voorwoord **2**

Samenvatting: opdracht van Het Hogeland aan NCG voor 2024 ..... **4**

1. Inleiding en verantwoording **5**

1.1 Veranderingen op het gebied van randvoorwaarden, uitgangspunten, methoden, normen en afspraken 5

1.2 Aankomende veranderingen in de uitvoering en aanpak van de versterking met betrekking tot Nij Begun en de PEGAS 12

1.3 Sociaal en Gezond 13

2. Prioritering van de versterkingsopgave **14**

2.1 Prioritering 14

2.2 Beschikbare capaciteit 15

2.3 Versterkingsadviezen in 2023 en 2024 15

2.4 MJVP 16

2.5 Afspraken over afwijken van de prioritering 16

2.6 Omvang van de opgave van Het Hogeland 17

3. De opgave van 2024 voor Het Hogeland **18**

3.1 Opdrachtenplanning voor 2024 18

3.2 Tijdelijke huisvestingsopgave 20

3.3 Een gebiedsgerichte aanpak 21

3.4 Leefbaarheid en wijkontwikkeling 22

3.4 Ruimtelijke kwaliteit 22

3.5 Verduurzaming 23

3.6 Samenwerking 24

3.7 Verschillende uitvoeringsstromen 24

3.8 Maatwerk en eigen regie eigenaren 25

3.9 (On)uitlegbare verschillen 25

3.10 Sectorale programma's 26

4. Communicatie **28**

4.1 Communicatie over versterking van woning 28

4.2 Communicatie bij een gebiedsgerichte aanpak 29

4.3 Participatie bij de versterkingsopgave 30

4.4 Communicatiemiddelen 31

5. Wat als de versterkingsopgave is afgerond **32**

Bijlagen **33**

I. Mijlpalenoverzicht van NCG 33

Samenvatting: opdracht van Het Hogeland aan NCG voor 2024

Processtap	Opdracht van gemeente Het Hogeland aan NCG
Algemeen	I. De gemeente Het Hogeland en NCG komen overeen dat gemaakte afspraken over de uitvoering van de lokale plannen van aanpak (LPVA) 2020 en 2021/2022, 2023 worden nagekomen, tenzij expliciet anders aangegeven in dit lokale plan van aanpak. II. Op het moment dat NCG de opdrachten niet kan uitvoeren binnen de afgesproken termijn, dan communiceert NCG dit tijdig met de gemeente en ook met de betreffende eigenaren. Tevens is het dan aan NCG om een alternatieve afspraak voor te stellen aan de gemeente Het Hogeland. III. Bij de totstandkoming van het lokaal plan van aanpak versterking 2024 heeft NCG een opdrachtenplanning gepresenteerd. De afspraken die gemeente Het Hogeland met NCG maakt zijn weer gebaseerd op de door NCG gepresenteerde planning. NCG geeft hiermee aan welke adressen/projecten ze op welk moment in welke fase kunnen oppakken. Gemeente Het Hogeland accepteert deze planning en geeft NCG opdracht om deze uit te voeren. IV. NCG rapporteert in de lokale stuurgroep over de voortgang van de uitvoering van het lokaal plan van aanpak versterking 2024. Dit doen ze op basis van de gegeven opdrachten. V. Gemeente Het Hogeland daagt NCG uit om haar beoordelings- en uitvoeringscapaciteit te vergroten of de opgave te versnellen door op een slimme en inventieve manier te kijken naar mogelijkheden. De gemeente staat hierbij open voor voorstellen die dit mogelijk maken. VI. NCG houdt in een veranderdocument bij welke veranderingen ontstaan door de herijking van het meerjarenversterkingsplan. Hierin geven ze aan of het impact heeft op LPVA en wat de impact is.
Opname	De gemeente Het Hogeland geeft NCG opdracht om: I. Alle adressen in de versterkingsopgave die nog geen opname hebben gehad, waar wel een opname nodig is en waarvan de eigenaren een opname willen, op te nemen. Ongeacht de werkstroom, risicoprofiel en prioriteit.
Beoordeling	De gemeente Het Hogeland geeft NCG opdracht om: I. Alle adressen beoordeeld te hebben in 2023 a. indien dit niet lukt perspectief te bieden aan de eigenaren wanneer ze dan wel beoordeeld worden in 2024. II. Duidelijk en frequent te communiceren naar inwoners en gemeente hoe er om wordt gegaan met adressen die nog niet zijn beoordeeld in 2023. III. De nieuwe adressen die zijn toegevoegd aan de scope zo snel mogelijk te beoordelen
Project vaststellen	De gemeente Het Hogeland geeft NCG opdracht om: I. De adressen in de volgorde zoals afgesproken vast te stellen in een project en richting uitvoering te brengen zodat inwoners van Het Hogeland zo snel mogelijk duidelijkheid hebben over wat er nodig is om veilig te wonen.
Uitvoering	De gemeente Het Hogeland geeft NCG opdracht om: I. De lopende projecten uit te voeren volgens eerder gemaakte planning op basis van eerder gemaakte afspraken. II. De adressen in de volgorde zoals afgesproken uit te voeren zodat inwoners van Het Hogeland zo snel mogelijk veilig wonen. III. Bij de uitvoering aandacht te hebben voor kwaliteit, leefbaarheid en toekomstbestendigheid van een gebied en uitdrukkelijk samenwerking te zoeken met gemeente en ketenpartners.

1. Inleiding en verantwoording

Als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld zijn er woningen en andere gebouwen die niet voldoen aan de zogenaamde veiligheidsnorm zoals vastgesteld in de Mijnbouwwet. Voor gemeente Het Hogeland staat voorop dat inwoners veilig kunnen wonen, werken, leren en recreëren op Het Hogeland. Het liefst zo snel mogelijk. De gemeente is verantwoordelijk voor het bepalen van de prioriteit van de versterkingsopgave. De gemeenteraad moet in een lokaal plan van aanpak (LPVA) vaststellen in welke volgorde gebouwen moeten worden opgenomen, beoordeeld en versterkt In verschillende stukken, zoals de mijnbouwwet, de tijdelijke wet Groningen, rapportages en in kamerbrieven wordt verwezen naar het lokale plan van aanpak versterking van de gemeente. In deze verwijzingen wordt geregeld een andere benaming gebuikt. Voorbeelden hiervan zijn: Programma van aanpak, programmaplan en gemeentelijk versterkingsprogramma. Ondanks de verschillende namen wordt wel steeds hetzelfde plan bedoeld, namelijk het lokale plan van aanpak. Deze titel had het al in 2019 en zo blijven we het ook consistent noemen. Voor het LPVA is de gemeente in grote mate afhankelijk van informatie en cijfers van Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Enerzijds is dit plan van aanpak een opdracht van gemeente Het Hogeland aan NCG. Anderzijds zien we het als een contract met NCG dat we graag nagekomen zien worden. Als later blijkt dat NCG de opdracht niet uit kan voeren of een gemaakte afspraak niet na kan komen, doet NCG tijdig en proactief een alternatief voorstel aan gemeente Het Hogeland (als opdrachtgever). Daarnaast is het lokaal plan van aanpak een kader stellend document waarmee de gemeente aangeeft binnen welke kaders NCG de versterkingsopgave naar beste inzicht kan uitvoeren terwijl de grote lijn en daarmee de uitlegbaarheid gewaarborgd is. Met het accepteren van het plan van aanpak committeren alle betrokken partijen zich aan de hierin gestelde kaders. Tegelijkertijd geven de partijen daarmee aan hun uiterste best te doen om de versterkingsopgave in lijn met dit lokaal plan van aanpak uit te voeren.

Dit plan wordt met instemming van de lokale stuurgroep ter instemming aangeboden aan het college van burgemeester en wethouders en vervolgens vastgesteld door de gemeenteraad van Het Hogeland. Toetsing door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en NCG zit inbegrepen in dit traject.

1.1 Veranderingen op het gebied van randvoorwaarden, uitgangspunten, methoden, normen en afspraken

Ten opzichte van het lokaal plan van aanpak 2023 zijn er een aantal veranderingen op het gebied van randvoorwaarden, normen en afspraken te benoemen. Hieronder worden deze wijzigingen weergegeven.

1.1.1 Rapport van de parlementaire enquête gaswinning Groningen

Op 24 februari heeft de parlementaire enquêtecommissie gaswinning Groningen haar rapport 'Groningers boven gas' aangeboden aan de Tweede kamer. In haar rapport stelt de commissie dat Nederland een ereschuld heeft aan de Groningers en doet ze aanbevelingen hoe deze in te lossen. De hoofdconclusie in het rapport luidt: *de belangen van de Groningers zijn structureel genegeerd bij de aardgaswinning in Groningen. Dit heeft voor hen rampzalige gevolgen.*

De commissie zet deze hoofdconclusie uiteen in tien conclusies:

1. De ernst van de problemen in Groningen is structureel onderschat;
2. Geld is dominant bij besluiten over gaswinning;
3. Leveringszekerheid is gebruikt als rookgordijn;
4. De onveiligheid in Groningen duurt onacceptabel lang;
5. Oliemaatschappijen profiteren van rolvermenging op ministerie van Economische Zaken;
6. Het star en gesloten gasgebouw heeft weinig oog voor belangen van de buitenwereld;
7. Gebrekkige schadeafhandeling brengt schade toe aan Groningers;
8. Zwalkende versterkingsaanpak is fnuikend voor gedupeerde Groningers;
9. Regionale bestuurders zijn niet bij machte om de belangen van Groningers werkelijk te behartigen;
10. De kennisontwikkeling over het Groningenveld is doelbewust beperkt gehouden.

De commissie stelt dat Nederland zijn ereschuld aan Groningen moet inlossen. De belangen van Groningers moeten niet langer ondergeschikt zijn aan het belang van gaswinning: Groningers boven gas. De commissie doet daartoe in haar rapport elf aanbevelingen:

1. Maak schadeafhandeling voor bewoners milder, makkelijker en menselijker;
2. Geef bewoners snel duidelijkheid over de versterking;
3. Bied toekomstperspectief aan de regio;
4. Zorg dat er voldoende geld is voor alle toekomstige kosten;
5. Versterk de rol van de toezichthouder;
6. Vergroot de rol van het publieke belang binnen departementen;
7. Versterk de positie van de Tweede Kamer;
8. Geef toekomstige publiek-private samenwerking beter vorm;
9. Versterk kennisontwikkeling over de ondergrond;
10. Stuur op de ruimtelijke inrichting van de ondergrond;
11. Een uitnodiging aan Groningers.

1.1.2 Regionale reactie: ereschuld, herstel en perspectief voor Groningen

De colleges van gemeenten en provincie en de Dagelijks Besturen van de waterschappen in Groningen voerden gesprekken met het Rijk over het enquêterapport naar de gaswinning aan de hand van een pakket concrete voorstellen, genaamde ereschuld, herstel en perspectief voor Groningen. Het integrale pakket bestaat uit vier delen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: schadeherstel en versterking, leefbaarheid en voorzieningen, Groningen aardgasvrij en tot slot investeren in een nieuw perspectief voor Groningen.

Als het gaat om schadeherstel en versterking, moeten inwoners - wat het ook kost - zonder aarzelen en juridische barrières worden geholpen. Niet meer volgens de lijn van de aansprakelijkheid van de NAM, maar met als enige inzet een goed resultaat voor de inwoner.
Er zijn investeringen nodig in leefbaarheid: sociale cohesie en voorzieningen in dorpen en wijken, mentale gezondheid van inwoners, het vergroten van kansen voor de volgende generatie en het doorbreken intergenerationele armoede. Verder moet er gewerkt worden aan het aardgasvrij maken van Groningen in 2035. Tot slot wil de regio afspraken met het Rijk over een nieuw perspectief voor het gebied. Dan gaat het over duurzame energie, de toekomst van het landelijk gebied en het gezond en gelukkig ouder worden. Daar horen investeringen bij in innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt en infrastructuur en bereikbaarheid. Met 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen' geeft de regio antwoord op de uitkomst van de parlementaire enquête. Tegelijk is dit het vertrekpunt om, zoals aanbeveling 11 van de enquêtecommissie luidt, verder de dialoog met volksvertegenwoordigers en inwoners van Groningen aan te gaan. Dit gesprek gaat vanaf nu dan ook verder: samen met volksvertegenwoordiging en Groningers vullen de Groningse overheden de plannen verder in. Dit gesprek is structureel en langjarig. Het pakket is het resultaat van de gesprekken die de provincie, de waterschappen en de gemeenten afgelopen periode hebben gevoerd met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partijen.

1.1.3 Kamerbrief ‘Nij Begun’

Op 25 april 2023 presenteerde het kabinet in een kamerbrief een reactie op het rapport van de parlementaire enquête deze reactie heet: ‘Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief’. Het kabinet biedt excuses aan, aan alle gedupeerden, voor wie de gaswinning en de afhandeling van de gevolgen tot fysieke, mentale en sociale schade heeft geleid en tot gevoelens van angst, stress en onveiligheid. Het kabinet wil niet alleen leren van de fouten die zijn gemaakt, maar wil deze ook rechtzetten. Daarbij hoort ook de opdracht om de ereschuld aan de regio en haar bewoners die door 60 jaar gaswinning is ontstaan in te lossen. Dit vraagt niet alleen om concrete resultaten op het gebied van veiligheid en herstel van schade, maar ook om structurele politieke aandacht voor de regio, om toekomstperspectief en brede bewustwording van het verdriet dat mensen in het gaswinningsgebied is aangedaan. Het vraagt om een nieuw begin. Erkenning van het leed is een eerste essentiële stap, maar gedupeerden geven terecht aan dat zij pas echte erkenning voelen als hun problemen zijn opgelost. De overheid kan de gedupeerden van de gaswinning geen tien jaar van hun leven

teruggeven. Het kabinet kan wel deze laatste kans benutten om het beter te doen. Daarvoor neemt het kabinet 50 concrete maatregelen, waarmee het uitwerking geeft aan de aanbevelingen van de Commissie Van der Lee. Het kabinet heeft hierbij dankbaar gebruik gemaakt van de vele suggesties die zijn gedaan door bewoners en maatschappelijke organisaties, de regionale overheden in het document “Ereschuld: Herstel & Perspectief voor Groningen”, het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG), de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en anderen. Met de maatregelen die het kabinet neemt, zullen het schadeherstel en de uitvoering van de versterking milder, makkelijker en menselijker moeten worden. Geen stapeling van onderzoeken, geen onnodige rechtszaken, geen beslissingen meer die over mensen en hun huis genomen worden, maar mét hen samen. Een nieuwe start op weg naar erkenning, herstel én perspectief. Het Rijk zal daarbij alles doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat alle schade wordt vergoed en iedereen een veilig huis heeft. De NAM zal zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. Geen beloften zonder daden meer. Het kabinet legt daarom in de wet vast dat het jaarlijks over de voortgang verantwoording aflegt in een Staat van Groningen en elke zes maanden hierover praat in de regio.

De kabinetsreactie bestaat uit 5 delen. Te weten:

- Groningen zonder gaswinning: hierin herhaalt het kabinet het voornemen om in oktober 2023, of ten laatste in oktober 2024, de gaswinning uit het Groningenveld definitief te beëindigen. Dit is een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen bouwen aan herstel van het gaswinningsgebied.
- Bouwen aan herstel: Verbeteren van schadeherstel & versterking. In dit hoofdstuk reageert het kabinet op de aanbevelingen 1 en 2 van de enquêtecommissie. Het kabinet neemt maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de afhandeling van schade en de uitvoering van de versterking zo snel mogelijk tot merkbare verbetering leidt voor gedupeerden. Daaronder valt ook dat woningen versneld worden verduurzaamd.
- Bouwen aan sociaal en mentaal welzijn: In dit hoofdstuk reageert het kabinet op de aanbevelingen 3 en 4 van de enquêtecommissie. Het kabinet beschrijft de inzet voor een langjarige agenda voor herstel van de sociale gevolgen van de gaswinning, het versterken van de leefbaarheid en vergroten van kansengelijkheid.
- Bouwen aan economisch perspectief: Dit hoofdstuk bouwt voort op hoofdstuk 2 en is een verdere uitwerking van aanbeveling 3 en 4 van de enquêtecommissie. Het kabinet beschrijft hier de inzet op een generatielange agenda voor duurzame economische groei.
- Bouwen aan de overheid: Een betere overheid in dienst van de samenleving. De maatregelen die in dit hoofdstuk worden beschreven, vormen een reactie op aanbeveling 5 tot en met 10 van de enquêtecommissie.
- Een nieuw begin: bouwen aan vertrouwen. Door mét de mensen in Groningen en Noord-Drenthe in gesprek te blijven en concrete resultaten te laten zien, wil het kabinet bouwen aan herstel van vertrouwen. Hiermee geeft het kabinet opvolging aan aanbeveling 11 van de enquêtecommissie.

1.1.4 Wijziging van de Tijdelijke wet Groningen in verband met de versterking van gebouwen in de provincie Groningen

De Tijdelijke wet Groningen is op 1 Juli 2023 gewijzigd door het in werking treden van de wet versterken. De wet versterken regelt de hoofdlijnen van de versterkingsprocedure, de stappen die de eigenaar van het gebouw doorloopt in het versterkings- traject en de rollen die de betrokken partijen uitvoeren. Eigenaren en bewoners krijgen door de wetswijziging een meer centrale positie in de versterkingsoperatie. Zij hebben controle over wat er wel of niet met hun gebouw gebeurt. De wet stelt ook de voorwaarden en biedt eigenaren de mogelijkheid om de verschillende stappen van een versterkingsprocedure in eigen beheer te nemen. In alle gevallen biedt de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) begeleiding en uitleg tijdens het traject. De wet biedt daarnaast bestuursrechtelijke rechtsbescherming aan de eigenaren en een vergoeding van eventuele kosten die daartoe worden gemaakt.

Daarnaast is er ingezet op samenhang met schadeherstel zodat de eigenaar, die met zowel schade als versterken te maken heeft, voor een gecombineerde aanpak kan kiezen waar dit mogelijk is. Ook krijgt het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) met de inwerkingtreding van deze wet definitief een ruimere bevoegdheid voor duurzaam schadeherstel. Op basis van de regeling voor duurzaam schadeherstel kunnen onderliggende gebreken (zoals een verzwakte fundering) die bijdragen aan het terugkeren of verergeren van bevingsschade worden verholpen.

1.1.5 Toevoeging van adressen aan de scope van de versterkingsopgave

‘Is mijn adres onderdeel van de versterkingsopgave?’ is een van de meest gestelde vragen van woningeigenaren in Het Hogeland. Als een adres in de versterkingsopgave zit dan heeft de eigenaar hierover een bericht gehad van NCG en ook van de gemeente. Adressen, vaak huizen, zijn sinds 2015 onderdeel geworden via verschillende aanlooproutes. Complexe schades, risicovolle gebouwelementen, een uitgebreid onderzoek, een acuut onveilige situatie, een verhoogd of lichtverhoogd risicoprofiel of een individueel traject. In het LPVA 2020 beschreven we alle trajecten. Helaas heeft niet iedere route geleid tot toevoeging aan de versterkingsopgave. Soms omdat de route van een specifieke aanpak op een adres al doorlopen was en de (onveilige)situatie op dat moment verholpen. Of omdat regimes veranderden, kennis zich ontwikkelde en met name omdat de gaswinning is afgebouwd. De versterkingsopgave bestaat uit een divers adressenbestand. Alle adressen hebben in ieder geval één ding met elkaar gemeen. Op een bepaald moment is er getwijfeld of het adres voldeed aan de veiligheidsnorm. Dus de eigenaren van al deze adressen krijgen op een bepaald moment een uitspraak over de veiligheid van hun gebouw. Omgekeerd zou je kunnen stellen dat er bij de bewoners van de adressen die niet in de versterkingsopgave zitten geen twijfels zijn dat het gebouw niet voldoet aan de veiligheidsnorm. En toch is dat ook weer lastig te begrijpen voor onze inwoners omdat er situaties bekend zijn waar adressen niet in de versterkingsopgave zitten terwijl ogenschijnlijk soortgelijke gebouwen er wel in zitten. Wat het nog lastiger maakt is dat er soms

gebouwen zijn met veel schade die niet in de versterkingsopgave zitten en gebouwen met weinig schade grondig versterkt moeten worden. Dit komt omdat schade niet altijd iets zegt over de veiligheid van de woning. Terwijl schade vaak wel zorgt voor twijfels bij bewoners over de veiligheid. Over de samenstelling van de scope van de versterkingsopgave bestaat veel onduidelijkheid. Voorop staat dat gemeente Het Hogeland wil dat alle inwoners veilig wonen. Als daaraan wordt getwijfeld dan moeten gebouwen worden onderzocht. Dit is de taak van NCG.

Loket opname op verzoek

Ondanks dat een groot aantal inwoners nog nooit bericht hebben gehad waarin wordt aangegeven dat er twijfels zijn of een woning voldoet aan de veiligheidsnorm, is het wel goed te begrijpen dat woningeigenaren zich soms onveilig voelen in hun woning. Voor deze mensen is Loket opname op verzoek (LOOV) in het leven geroepen. Woningeigenaren kunnen zich aanmelden voor dit traject als ze nog niet in de versterkingsopgave zitten. Als uit de opname op verzoek blijkt dat een huis veilig is dan hoeft er geen actie meer te worden ondernomen. Eigenaren krijgen hiervan een bevestiging. Als uit de opname blijkt dat er een vervolgactie nodig is om te bepalen of het huis wel veilig is dan wordt het huis toegevoegd aan de versterkingsopgave van de gemeente. NCG informeert de eigenaar en de gemeente van de uitkomst van de opname op verzoek. De gemeente bevestigt aan de eigenaar en NCG dat de woning onderdeel is van de versterkingsopgave. Op het moment van toevoeging zijn de op dat moment geldende afspraken en voorwaarden van toepassing. Het aantal woningen dat via Loket Opname op Verzoek is toegevoegd aan de scope van de versterkingsopgave is 132.

Discretionaire bevoegdheid van de burgemeester

Toevoeging van de versterkingsopgave is een verantwoordelijkheid van de bewindspersoon van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Deze is immers verantwoordelijk voor de veiligheid van inwoners in het aardbevingsgebied. NCG is de uitvoerder van deze verantwoordelijkheid. Er zijn echter situaties waar sprake is van twijfels en zorgen over de veiligheid van een woning, vaak in een complexe situatie, in relatie tot de aardbevingsproblematiek. Situaties die zo complex zijn dat iedere uitleg over reguliere processen te kort schiet. Twijfels over de (on)veiligheid van de woning worden in dergelijke gevallen niet altijd weggenomen door de uitkomst van loket opname op verzoek. Het is de wens van de gemeente dat de gemeente in zo’n geval, bij wijze van hoge uitzondering, gebruik maakt van een discretionaire bevoegdheid van de burgemeester en het specifieke adres aandragen bij NCG. NCG zorgt ervoor dat dit adres vervolgens onderdeel wordt van de scope en beoordeeld wordt. Dit is in de beleving van de gemeente echter geen wijd openstaande achterdeur om adressen alsnog toe te voegen. Deze bevoegdheid wordt met hoogste mate van terughoudendheid en omzichtigheid behandeld en in goed overleg met NCG. De gemeente neemt deze discretionaire bevoegdheid uiterst serieus omdat ze beseft welke impact dit heeft. Daartegenover staat dat de gemeente verwacht dat EZK uitgevoerd door NCG een dergelijk verzoek van de gemeente uiterst serieus neemt.

Toevoeging via Seismische Dreiging en Risico Analyse (SDRA)
De bewindspersoon van het ministerie van economische zaken en klimaat neemt ieder jaar een besluit over de gaswinning uit het Groningenveld. Onderdeel van dit besluit is dat er een Seismische Dreiging en Risico Analyse (SDRA) wordt uitgevoerd op basis van de hoogte van de gaswinning. Uit de analyse die hoort bij het vaststellingsbesluit over gasjaar 2022/2023 kwam naar voren dat er 66 adressen moeten worden toegevoegd aan de versterkingsopgave. Deze adressen worden op een reguliere manier opgenomen en beoordeeld.

Toevoeging via acuut onveilige situatie (AOS)
Woningeigenaren die zich onveilig voelen in een woning kunnen een acuut onveilige situatie (AOS) melden bij instituut mijnbouwschade Groningen. Het AOS-team neemt na uw melding zo snel mogelijk telefonisch contact met u op en bespreekt dan met u de situatie. Meestal volgt een veiligheidsinspectie. Vragen die het IMG dan beantwoordt: Is er een direct veiligheidsrisico ontstaan voor de bewoners of omwonenden? Kan bij het minste of geringste, dus al bij kleine invloeden van buitenaf (weersinvloeden, verkeers- invloeden of trillingen), de situatie acuut onveilig zijn? Alleen de constructieve veiligheid van het gebouw wordt beoordeeld. Het AOS-team beoordeelt niet of de oorzaak is gelegen in bodembeweging door gaswinning in het Groningenveld of de gasopslag Norg en Grijpskerk. Er volgt dus ook geen besluit over schadevergoeding. Na een inspectie is het in een klein aantal situaties nodig om preventieve veiligheidsmaatregelen te nemen. Dit gebeurt in overleg met de eigenaren. Het IMG draagt zorg voor de kosten van die eventuele maatregelen. Woningen waar een gegronde acuut onveilige situatie is geconstateerd worden direct toegevoegd aan de versterkingsopgave met een hoge prioriteit. IMG, NCG en gemeente hebben overleg over deze specifieke situaties en trekken hierbij samen op.

1.1.6 Adviesrapport ACVG veiligheid van gebouwen buiten de scope van de versterkingsoperatie

Het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) heeft onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid van woningen buiten de scope van de versterkingsopgave. De bevindingen hiervan zijn in februari 2023 gepresenteerd. ACVG is tot de conclusie gekomen dat de meest risicovolle gebouwen al in de scope zitten. Tegelijkertijd concluderen ze dat het niet aannemelijk is dat alle gebouwen buiten de scope voldoende veilig zijn. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat er gebouwen buiten de scope zijn die mogelijk kwetsbaar zijn bij een aardbeving. En ook dat er gebouwen zijn die in de loop van de tijd verzwakt zijn door schade of een verbouwing en hierdoor kwetsbaar kunnen zijn geworden als zich een aardbeving voordoet. In gebouwen met specifieke kenmerken zou een wand of ander element kunnen bezwijken. Als daarbij een dragend element in de val wordt meegenomen, kunnen ook andere gedeelten van het gebouw instorten.

De specifieke kenmerken die hierboven worden genoemd zijn niet vastgelegd in de databases die zijn gebruikt om te bepalen welke gebouwen in de werkvoorraad van de NCG worden opgenomen. Een

deel van deze gebouwen is opgemerkt via een Loket opname op verzoek (LOOV) of Acuut onveilige situatie (AOS) melding. Een ander deel is tot nu toe mogelijk buiten beeld gebleven.

ACVG verwacht dat gebouwen die deze kenmerken hebben nog steeds voldoen aan de norm zolang ze niet in de kern van het aardbevingsgebied staan. Daarom wordt een voorlopige grens voorgesteld van de '0,1g PGA-contour'. Aan de hand van de praktijk zou dan moeten worden onderzocht of deze grens kan worden gehandhaafd.

ACVG adviseert dat processen om risicovollere gebouwen aan de scope toe te voegen worden verbeterd, vooral LOOV. Verder zou de overheid daarnaast actief op zoek moeten gaan naar gebouwen buiten de scope die mogelijk een risico lopen, omdat zij kwetsbare metselwerkwanden en/of rookkanalen hebben. Deze zoekactie kan zich volgens ACVG in eerste instantie richten op oudere woningen, klassieke boerderijen en relatief hoge hallen of gebouwen met vides in de kern van het aardbevingsgebied (binnen de 0,1g PGA-contour).

1.2 Aankomende veranderingen in de uitvoering en aanpak van de versterking met betrekking tot Nij Begun en de PEGAS

De versterking en het aardbevingsdossier zijn altijd zeer dynamisch en veranderlijk geweest. Beleid verandert, voorspellingen komen niet uit. Het LPVA is een momentopname en wordt met regelmaat ingehaald door veranderingen in werkwijze. Terugkijkend op 2023 is er een vernietigend rapport van de parlementaire enquête (PEGAS) gepubliceerd, een veelomvattende kabinetsreactie gepresenteerd (Nij Begun) en is datzelfde kabinet gevallen. Hoewel we niet te maken hebben met een grote systeemwijziging en er al veel zaken zijn gewijzigd na de presentatie van de PEGAS zijn er ook veel zaken die die momenteel nog in uitwerking zijn. Een cultuuromslag is niet van de ene op de andere dag geregeld en ook een regeling is niet zomaar uitgewerkt. De gemeente ervaart dat er veel gebeurt en we weten dat veel ontwikkeling ook een uitwerking zal hebben op de versterkingsoperatie. In dit LPVA kan dit echter nog niet allemaal vastgelegd worden. Daarom is het des te belangrijker goed contact en overleg te blijven onderhouden met de ondertekenaars van dit plan. Zo blijven we op de hoogte van ontwikkelingen en spreken we af hoe we hier mee om gaan. Veiligheid en kwaliteit staan hierbij voorop.

De raad van de gemeente Het Hogeland stelt dit LPVA vast, daarmee heeft de raad ook rechten om op de hoogte gehouden te worden in het verdere verloop. Daarom wordt de raad geïnformeerd over ontwikkelingen en de voortgang door NCG als ze hier behoefte aan heeft. Daarnaast wordt de raad meegenomen in belangrijke afwegingen die het komende jaar gemaakt moeten worden met betrekking tot Nij Begun. Dit heeft betrekking op hoe de maatregelen in Nij Begun worden geïmplementeerd en hoe de gemeente zich ten opzichte hiervan positioneert. Er vindt afstemming plaats over wat de juiste methode is om de raad mee te nemen, bijvoorbeeld wat geagendeerd wordt in de Overleggroep Aardbevingen en wat wordt geagendeerd voor een Raadsvergadering.

1.3 Sociaal en Gezond

De versterkingsopgave en het herstel van schade als gevolg van aardbevingen hebben niet alleen gevolgen voor de woningen, maar ze hebben ook gevolgen voor het sociale functioneren en de gezondheid van heel veel inwoners van Het Hogeland. Deze impact is vaak minstens zo groot. De onzekerheden over het wel of niet veilig zijn van woningen veroorzaken meetbare (stress gerelateerde) gezondheidsklachten. De uitingen van stress zijn heel verschillend, zoals woede, machteloosheid, depressie en verslaving. De gemeente Het Hogeland blijft zich actief inzetten om haar inwoners ook op deze gebieden te ondersteunen. Dit gebeurt door bijvoorbeeld de inzet van aardbevingscoaches en een aardbevingsconsulent. Aardbevingscoaches zijn gespecialiseerde collega's en bieden een luisterend oor en/ of staan inwoners bij in contacten met de verschillende instanties. Een aardbevingsconsultent staat inwoners bij in specifieke gevallen waarbij bijvoorbeeld sprake is van een stapeling van problemen.

Méér dan de versterkingsopgave

De versterkingsopgave is een belangrijke maar niet de enige factor die van invloed is op de sociale basis en de gezondheid van onze inwoners. Uit diverse onderzoeken, zie bijvoorbeeld Gronings Perspectief en de bevindingen van de PEGAS, blijkt dat het hele gebied geraakt wordt en niet alleen de inwoners van wie de huizen versterkt worden en/of die een bijdrage krijgen voor het versterken van de woningen. Ook de inwoners die buiten de regelingen vallen worden geraakt in hun welzijn en welbevinden. We willen ons ook voor deze inwoners (blijven) inzetten.

2. Prioritering van de versterkingsopgave

In het LPVA 2021/2022 hebben we de manier waarop we de versterkingsopgave hebben geprioriteerd geïntroduceerd. Deze prioritering was nodig omdat NCG te weinig opname-, beoordelings- en uitvoeringscapaciteit heeft om alle adressen tegelijk op te pakken. Om ervoor te zorgen dat opname, beoordeling en uiteindelijk het op norm brengen van gebouwen op een navolgbare manier gebeurt, hebben we een volgorde aangebracht. Hierbij houden we rekening met de mate van onveiligheid van het adres, de omgeving van het adres en het houden van voortgang in de opgave en waar het kan versnellen, m.a.w. veiligheid en kwaliteit. Voorop staat dat we projecten die al ver in het traject zijn niet vertragen.

2.1 Prioritering

1. **Uitvoeringsprioriteit:** lopende projecten die al in de uitvoeringsfase zitten worden gewoon volgens planning uitgevoerd.
2. **Veiligheidsprioriteit:** adressen met een verhoogd risicoprofiel hebben de hoogste prioriteit. Dan volgen adressen met een licht verhoogd risicoprofiel en vervolgens adressen met een normaal risicoprofiel (die in de versterkingsopgave zitten).
3. **Gebiedsprioriteit**: we willen niet beginnen in buurten/straten/wijken om daar dan een paar jaar later weer terug te komen. We willen aaneengesloten werkzaamheden in een dorp/buurt/wijk/straat. De gebiedsprioriteit volgt op de risicoprioritering.
4. **Capaciteitsprioriteit:** we willen geen uitvoeringscapaciteit ongebruikt laten. Soms komt het voor dat er ineens extra capaciteit beschikbaar is. Als er geen projecten met een verhoogd risicoprofiel klaar zijn om opgepakt te worden dan kunnen projecten met een licht verhoogd risico aangedragen worden of, als die nog niet zover zijn, zelfs projecten met een normaal risicoprofiel.
5. **Kansenprioriteit**: NCG geeft aan, nu er steeds meer versterkingsadviezen met eigenaren worden gedeeld, dat de versterking van sommige gebouwen relatief eenvoudig zijn zodat deze snel in een versterkingsproject kunnen worden opgepakt. Deze projecten kunnen separaat worden opgepakt en verminderen de druk op de reguliere uitvoeringscapaciteit. In de praktijk kan het dus voorkomen dat een simpele versterking van een woning met een licht verhoogd risicoprofiel eerder wordt opgepakt dan een wat complexere versterking van een woning met verhoogd risicoprofiel.

2.2 Beschikbare capaciteit

De versterkingsopgave kenmerkt zich door een tekort aan capaciteit. Om dit op te lossen zijn batches/ prioritering/mandjes etc. in het leven geroepen. Simpelweg omdat niet alle adressen in de versterkingsopgave tegelijk kunnen worden opgenomen, beoordeeld en versterkt (indien nodig). Dit is niet alleen een probleem van Het Hogeland maar van de hele regio. Daarom wordt beschikbare capaciteit voor opname, beoordeling en uitvoering van NCG verdeeld over de aardbevingsgemeenten. Vaak naar rato van het aantal adressen per gemeente in een bepaalde fase van het versterkingstraject. NCG heeft opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat om in 2028 klaar te zijn met de versterkingsopgave. Gemeente Het Hogeland koppelt de prioritering aan het Meerjarig Versterkingsplan (MJVP) Dat wordt opgesteld door NCG. Daarmee heeft NCG de ingrediënten om ervoor te zorgen dat inwoners van Het Hogeland veilig wonen en dat het gebeurt volgens een volgorde die we kunnen uitleggen. Het MJVP is zo ingericht dat NCG aan die opdracht kan voldoen en in 2028 klaar kan zijn. Het MJVP is ingericht met doorlooptijden van trajecten, alle mijlpalen, alle adressen, beschikbare capaciteit, schattingen over benodigde capaciteit, voorspellingen over uitkomsten en interne processtappen van NCG. Daarmee kan NCG plannen wanneer welke capaciteit op welke plek nodig is om klaar te zijn in 2028. Wel met een slag om de arm vanwege gebruikte aannames en schattingen. Voor 2024 heeft NCG de mogelijkheid om 282 adressen richting uitvoering te brengen. Het is goed om te realiseren dat capaciteit in 2024 niet meteen bouwen in 2024 betekent. Er gaat een intensief proces aan vooraf waarin eigenaar en NCG de voorbereidingen treffen om uiteindelijk tot bouwen over te gaan. NCG heeft een gemiddelde doorlooptijd berekend en die is onderdeel van de formule van het MJVP. Hoofdlijn is dat deze capaciteit in Het Hogeland nu nodig is om in 2028 klaar te kunnen zijn zoals de opdracht van het ministerie van EZK aan NCG luidt.

2.3 Versterkingsadviezen in 2023 en 2024

Zoals eerder genoemd streeft NCG ernaar dat alle gebouwen in de versterkingsopgave zijn beoordeeld in 2023. Onze vertaling hiervan is dat alle eigenaren van gebouwen in de versterkingsopgave in Het Hogeland weten of hun woning voldoet aan de veiligheidsnorm of weten wat er moet gebeuren om ervoor te zorgen dat de woning voldoet aan de veiligheidsnorm (versterkingsadvies). Concreet zouden we dit vertalen naar: alle eigenaren ontvangen uiterlijk 31 december 2023 een versterkingsadvies of een norm verklaring van NCG. We weten echter nu al dat dit niet gaat lukken. Omdat deze planning uitgaat van versnelling in beoordeling door typologieaanpak. We zien dat de uitval van typologie hoger is en dat typologieën mogelijk helemaal niet worden doorontwikkeld. NCG is bezig een alternatieve oplossing te ontwikkelen voor deze adressen. Daarnaast blijven er adressen worden toegevoegd aan de versterkingsopgave via loket opname op verzoek. Voor deze adressen is het aannemelijk dat ze nog geen normverklaring of versterkingsadvies hebben op 31 december 2023. Wel dringen we er bij NCG op aan dat alle eigenaren in de versterkingsopgave uiterlijk 31 december 2023 iets horen over een beoordeling waardoor ze weten

wanneer ze dan wel iets kunnen verwachten. Voor 2024 gaan we er vanuit dat NCG adressen gewoon zo snel mogelijk beoordeelt ongeacht de manier waarop ze in de scope zijn gekomen.

2.4 MJVP

Zoals eerder aangegeven bevat het MJVP voor de opgave van Het Hogeland de prioritering van gemeente Het Hogeland. Net zoals eerdere jaren kunnen we met behulp van het MJVP een doorkijkje geven van de verwachte planning van de versterkingsopgave per dorp. Hierbij moeten we zeggen dat er nog altijd gerekend wordt met onzekerheden en aannames en er pas achteraf kan worden gezegd of alles volgens plan verlopen is. Daarnaast is het MJVP in continue ontwikkeling. Aannames worden bijgesteld, voortgang wordt doorgevoerd en ontwikkelingen moeten worden meegenomen. Ontwikkelingen zoals herbeoordelingen en uitval van typologie. Ook heeft personele bezetting van NCG en van de bureaus invloed op het behalen van de planning. Ieder halfjaar herijkt NCG het MJVP. De versie van het MJVP waarop dit plan van aanpak is gebaseerd is een andere versie dan waarop NCG over een half jaar de voortgang rapporteert. NCG houdt een veranderdocument bij zodat ten alle tijden in te zien is wat de veranderingen zijn ten opzichte van de eerdere versie. Als de herijking van het MJVP ervoor zorgt dat planning, prioritering of voortgang in de knel komt dan laat NCG dit aan de lokale stuurgroep weten. Indien noodzakelijk kan er dan worden bijgestuurd. Ondanks de slagen om de arm, de aannames en de veranderingen is de inschatting van NCG dat ze in 2028 klaar zijn met de versterkingsopgave. Echter zorgen alle onzekerheden voor continue twijfel of de planning gehaald gaat worden. Het risico op vertraging is altijd aanwezig. We doen ons best om NCG te helpen de doelstelling te bereiken maar dat is geen reden om ons initiële doel: een veilig en vitaal Het Hogeland in 2030 los te laten. Met het uitgangspunt dat onze inwoners veilig wonen, het liefst zo snel mogelijk.

2.5 Afspraken over afwijken van de prioritering

Onze prioritering geeft houvast maar ook ruimte aan NCG om maximale voortgang te realiseren binnen de kaders van uitlegbaarheid. Het is niet uit te sluiten dat we te maken krijgen met voortschrijdend inzicht. Dat een bepaalde manier van beoordelen of uitvoering niet handig is voor een specifieke situatie waar we nu nog geen weet van hebben. Of dat uitvoerbaarheid in een wijk/straat/blok vraagt om een aanpassing van prioritering of werkwijze. Wat gemeente Het Hogeland betreft bepaalt NCG de beste aanpak voor een specifieke situatie met inachtneming van de lokale situatie, zodat een aanpak niet leidt tot niet uitlegbare verschillen. Als daar twijfels over zijn dan wordt de specifieke situatie en de voorgestelde aanpak in de lokale stuurgroep versterking besproken. Indien noodzakelijk kan er dan worden bijgestuurd.

2.6 Omvang van de opgave van Het Hogeland

De versterkingsopgave van Het Hogeland omvat 2640 adressen (bronbestand NCG, peildatum 02-10-23). Dit zijn 108 adressen meer dan vorig jaar. Deze adressen zijn toegevoegd via Loket opname op verzoek, via acuut onveilige situaties en uit de Seismische dreiging- en risicoanalyse die hoort bij het vaststellingsbesluit gaswinning Groningenveld gasjaar 2022-2023.

In voorgaande lokale plannen van aanpak werd een uitvoerig overzicht gegeven van de stand van zaken van de opgave. In dit LPVA wordt deze stand van zaken niet gegeven omdat de peildatum voor aanleveren van LPVA in september valt en de ervaring leert dat NCG tegen het einde van het jaar veel resultaten boekt. Op het moment dat dit LPVA op route gaat richting Staatstoezicht op de mijnen, NCG en richting de gemeenteraad is er nog een onvolledig beeld van de opgave. Daarom voegt NCG aan het einde van het jaar een aparte bijlage bij met een voortgangsrapportage van 2023.

3. De opgave van 2024 voor Het Hogeland

3.1 Opdrachtenplanning voor 2024

In onderstaande tabel worden de opdrachten, capaciteit en de planning per plaats en per processtap weergegeven. De processtappen zijn gebaseerd op de mijlpalen van NCG (bijlage 6.1). De tabel laat zien hoeveel adressen én in welke plaatsen een bepaalde processtap behaald wordt als NCG de opdrachten van de gemeente uitvoert. De eerste kolom is leeg, aangezien de doelstelling van NCG nog steeds is om alle opnames al in 2023 uitgevoerd te hebben. Mocht deze doelstelling niet gehaald worden dan rapporteert NCG hierover in de voortgangsrapportage die aan het einde van het jaar zal worden bijgevoegd.

Dorp	Opgenomen Mijlpaal 4	Versterkingsadvies gedeeld Mijlpaal 6a	Noodzakelijke NCG stap Mijlpaal 7	Project vastgesteld Mijlpaal 8	Uitvoering gereed Mijlpaal 11	Adres op norm Mijlpaal 12	*Restant opgave na behalen opdracht*
Adorp		2	1	1			2
Bedum		25	5	26	141	146	85
Den Andel							1
Eppenhuizen		9	4	1	1	1	8
Kantens		20	17	29	16	17	126
Leens							
Noordwolde		2	1	1	1		2
Oldenzijl		4	1	4	5	4	7
Onderdendam		4	1	3			5
Oosternieland		1	1	1	4	3	4
Oudeschip		1					1
Rasquert				1	1		1
Roodeschool		2	2	1	2	1	4
Rottum		3	1	4	7	7	10
Sauwerd		1	1				2
Startenhuizen		3	1	1	1		6
Stitswerd		3		1	1	1	5
Tinallinge		3	3	1	3	3	4
Uithuizen		222	161	83	109	111	728
Uithuizermeeden		30	36	93	6	20	129
Usquert		3	3	4	1	2	11
Warffum		5	6	4	4	3	15
Wetsinge			1				1
Winsum		2	9	1	2	1	13
Zandeweer		17	21	23	37	19	72
Zuidwolde		11	6		1	1	8
Totaal		**373**	**282**	**283**	**343**	**340**	**1250**

Hoe gaan we om met deze opdrachten?
Net als in het vorige LPVA heeft gemeente Het Hogeland aan NCG gevraagd hoeveel adressen ze in 2024 per fase op kunnen pakken. Dit resulteert in bovenstaande opdrachtentabel. In paragraaf 2.2 staat beschreven dat NCG in 2024 capaciteit voor Het Hogeland heeft om 282 adressen richting uitvoering te brengen. NCG baseert deze planning op het MJVP en onze prioritering. Het MJVP is de best mogelijke schatting van de uitvoeringsplanning van de versterkingsopgave. Desondanks weten we dat het MJVP is opgebouwd uit aannames, schattingen en generieke wegingen. Dit maakt het MJVP gevoelig voor veranderingen. Daarnaast wordt het MJVP ieder halfjaar herijkt. Dat is een gegeven waar we nu niet omheen kunnen. Het verandert onze opdracht aan NCG niet. NCG rapporteert de voortgang op basis van onze opdracht. Als er veranderingen optreden die impact hebben op de opdracht dan meldt NCG dat in de lokale stuurgroep. Ze melden wat er verandert, wat de impact is en of er een alternatief is. Als er sturing vanuit de stuurgroep nodig is dan geeft NCG dat aan. Met het instemmen van de lokale stuurgroep met het LPVA geeft iedere aangesloten instantie aan achter deze opdracht te staan voor 2024. Het is echter aan NCG om de opdracht uit te voeren.

Rol van de lokale stuurgroep bij de opdrachten aan NCG
De lokale stuurgroep wordt voorgezeten door de gemeente en bestaat uit NCG, Goud Wonen, Wierden en Borgen en woonzorg Nederland. Tijdens de lokale stuurgroep wordt de voortgang van de totale versterkingsopgave besproken. NCG rapporteert over de voortgang van de opdracht, de knelpunten waar ze tegenaanlopen waardoor risico ontstaat dat opdrachten niet gehaald worden en eventuele wijzigingen ten opzichte van de opdracht en/ of de prioritering. Als NCG wijzigingen en alternatieven voorstelt dan doen ze dat aan de lokale stuurgroep, die daar een besluit over neemt. Daarmee stuurt de lokale stuurgroep de versterkingsopgave aan. Hiermee is de lokale stuurgroep het belangrijkste beslisorgaan van de versterkingsopgave in Het Hogeland, in navolging daarvan sturen de deelnemers van de stuurgroep ook vertegenwoordigers met een verhoudingsgewijs passend gewicht en mandaat. De stuurgroep spreekt over de voortgang als totaal en niet over uitvoeringsaangelegenheden. Tenzij een uitvoeringsknelpunt impact heeft op de totale opgave en er randvoorwaardelijke afspraken nodig zijn om een knelpunt op te lossen.

In Nij Begun zijn voor zowel de gemeente als NCG knelpuntenpotten aangekondigd. Daarnaast krijgt de NCG meer mandaat om autonoom beslissingen te kunnen nemen. Het doel hiervan is om knelpunten makkelijker en sneller op te lossen zodat deze niet ter sprake hoeven te komen in de lokale stuurgroep. Als een knelpunt wel escaleert tot het niveau dat het besproken wordt in de lokale stuurgroep, hebben NCG en de gemeente nu meer middelen om tot een uitkomst te komen die uitlegbaar is aan burgers/ inwoners Gezamenlijk zien NCG, woningcorporaties en de gemeente er dan ook op toe dat dit gebeurt. Gebrek aan mandaat mag geen argument meer vormen binnen de lokale stuurgroep om uitlegbare situaties nog langer te laten voortbestaan.

3.2 Tijdelijke huisvestingsopgave

Voor de versterkingsopgave, met name bij de grootschalige versterking, is tijdelijke huisvesting nodig. De opgave voor tijdelijke huisvesting volgt hierbij de versterkingsopgave. Als er op basis van de versterkingsadviezen tijdelijke huisvesting nodig is dan realiseert NCG dat. Op dit moment wordt er op een aantal plaatsen tijdelijke huisvesting gebouwd of is er al tijdelijke huisvesting gerealiseerd. Op veel plaatsen wordt de versterkingsopgave in fases uitgevoerd zodat er minder tijdelijke huisvesting gebouwd hoeft te worden. Bij het bepalen van het aantal tijdelijke woningen is er altijd sprake van onzekerheid omdat nog niet alle versterkingsadviezen zijn opgeleverd door NCG. We weten dus nog niet hoeveel tijdelijke woningen er exact nodig zijn. Daarom zitten we soms aan de veilige kant, zodat we zeker zijn dat er woningen beschikbaar zijn indien nodig. In onderstaande tabel is de tijdelijke huisvestingsopgave voor 2024 weergegeven.

Plaats	Traject	Nodig in 2024, voor zover bekend	Beschikbaar in 2024	In ontwikkeling	Opmerking
Bedum	Regulier	1			Maatwerk
	Zorg	49	49		Er wordt in fases gewerkt.
Kantens	Regulier	20	20		Er wordt in fases gewerkt, gecombineerd met maatwerk.
Onderdendam	Regulier	1			Maatwerk
Uithuizen	Gebied	80	79	64	Er wordt in fases gewerkt.
	Zorg			96	Verwachting is dat de tijdelijke locatie eind 2024 gereed is.
Uithuizermeeden	Regulier		6		Er wordt in fases gewerkt, hiervoor wordt ook tijdelijke huisvesting in Uithuizen gebruikt.
Zandeweer	Regulier	28	28		
Overige dorpen		16	6		Er wordt in fases gewerkt.

Hoe komt tijdelijke huisvesting tot stand?

Voordat er een tijdelijke woning of een complex met tijdelijke woningen wordt gebouwd is er al veel gebeurd. Het begint bij de noodzaak. Als er veel grootschalige versterking –vaak sloop/ nieuwbouw- in een dorp of wijk wordt verwacht dan is er grote kans dat er tijdelijke huisvesting nodig is. Want om woningen te kunnen versterken of zelfs te slopen is het fijn als de bewoners tijdelijk een behoorlijk onderkomen hebben. Deze kennis heeft NCG. NCG weet waar er versterkt moet worden en welke mate van versterking nodig is. NCG weet dus ook hoeveel tijdelijke woningen er nodig zijn. Ze hebben contracten met bouwers van tijdelijke woningen. NCG is echter geen grondeigenaar. De gemeente is dat vaak wel. We kijken dus eerst naar mogelijke locaties die we zelf in beheer hebben in de buurt van de versterking. Soms hebben we geen grond in ons bezit maar kan er een overeenkomst door NCG worden afgesloten met de particuliere eigenaar. Daarnaast is de gemeente wettelijke bevoegd gezag om (bouw) activiteiten op een stuk grond te toetsen. We weten als geen ander wat er kan en mag in

een bepaald gebied. Praktisch komt het erop neer dat de gemeente gaat over het bepalen van de locatie waar de tijdelijke huisvesting op gebouwd kan worden. Hierbij houden we in eerste instantie twee uitgangspunten aan: Er moeten genoeg tijdelijke woningen beschikbaar zijn en mensen wonen bij voorkeur tijdelijk in hetzelfde dorp, waar het kan zelfs in of dichtbij de eigen wijk.
Bij het tot stand komen van een tijdelijke huisvestingslocatie neemt NCG wensen van omwonenden en de tijdelijke inwoners mee. Mits dit redelijkerwijs inpasbaar is en niet tot grote tijds- of kostenoverschrijdingen leidt. Op deze manier proberen we de overlast te minimaliseren.

3.3 Een gebiedsgerichte aanpak

Gebieden waar de versterkingsadviezen op basis van oudere inzichten veelal al gedeeld zijn met de eigenaren en met een redelijk groot woningcorporatiebezit, leidt de versterkingsopgave vaak tot een aanzienlijke sloop/nieuwbouwopgave. In deze gebieden hanteert de gemeente waar mogelijk een gebiedsgerichte aanpak. Dit met als doel om koppelkansen met regulier onderhoud te benutten of om gebieden/wijken duurzaam en toekomstgericht te ontwikkelen. Mits het de veiligheid gestuurde versterkingsopgave niet volledig in de wielen rijdt. Zo'n gebiedsgerichte aanpak speelt op dit moment in Kantens, Zandeweer en verschillende wijken in Uithuizen (Wilgenbuurt, Menkema & Noord). Dit doet de gemeente samen met de dorpen, de inwoners (particulieren en huurders), woningcorporaties en NCG. De wensen van inwoners, de plannen van de woningcorporaties betreffende hun woningvoorraad en de visie van de gemeente krijgen een plek in deze aanpak. Daarmee is niet gezegd dat alles mogelijk is. Dit is complex omdat dit soms leidt tot tegengestelde belangen. Hierbij spelen gedane toezeggingen, gewekte verwachtingen, huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen een rol. Zorgvuldigheid en snelheid staan hierbij soms op gespannen voet met elkaar. Daarom zien we kansen in een gecombineerde aanpak met het 'reguliere' NCG-traject en de versnellingsmaatregelen. Ondertussen worden in andere gemeenten andere manieren toegepast om dorpen in samenhang op te pakken. Bijvoorbeeld de dorpenaanpak in Eemsdelta. Gemeenten hebben onderling contact over dit soort zaken en we leren van elkaar. Gemeenten proberen gebruik te maken van deze lessen en de kansen die daaruit voortkomen te benutten.
Op deze manier proberen we zowel snelheid als zorgvuldigheid te verwezenlijken. Snelheid is van belang omdat dit ervoor zorgt dat inwoners zo sneller in een veilig huis wonen. Als samenwerkende partijen zorgen wij er echter wel voor dat het tempo van de versterkingsopgave niet ten koste gaat van kwaliteit en zorgvuldigheid.

Integrale gebiedsgerichte aanpak
De Kabinetsreactie 'Nij Begun' bevat maatregelen die invloed hebben op de gebiedsgerichte aanpak[1]Deze invloed zien we als een bevestiging van de manier waarop wij naar de versterkingsopgave kijken en hoe we deze vorm geven. Daarnaast vraagt het ook om uitbreiding van de gebiedsgerichte aanpak buiten de eerder genoemde dorpen/wijken. Deze integrale

[1] Bijvoorbeeld maatregel 10: Een gebiedsgerichte crisisaanpak voor versnelling van de versterking.

gebiedsgerichte aanpak begint al de bij de prioritering zoals in dit LPVA is genoemd. Daardoor stimuleren we opvolgende werkzaamheden waardoor een gebied zo min mogelijk overlast ervaart. Wel kan deze overlast iets langer duren. Een gebiedsgerichte aanpak is per definitie maatwerk. Hoe de maatregelen vanuit Nij Begun geïmplementeerd gaan worden is afhankelijk van de mogelijkheden en vraag vanuit het gebied, de wijk of de straat en de ruimtelijke plannen van de gemeente.. Bij de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak worden inwoners, eventuele dorpsverenigingen en bewonersregieteams betrokken. NCG en de gemeente blijven in gesprek waar en hoe uitvoering moet worden gegeven aan de gebiedsgerichte aanpak.

3.4 Leefbaarheid en wijkontwikkeling

Een belangrijk onderdeel van een gebiedsgerichte aanpak is het behouden of zelfs verbeteren van de leefbaarheid in een gebied. Tijdens de uitvoering van de versterking werken we met zogenaamde BLVC-W masterplannen. Dat staat voor bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid, communicatie en welzijn. Het doel van dit plan is het uitvoeren van de bouw– en sloop en infrastructurele werkzaamheden met zo min mogelijk overlast en met draagvlak voor de werkzaamheden onder de bedrijven, scholen, ondernemers, de bewoners, het (winkel)publiek en de verschillende verkeersdeelnemers. Hiermee bewaken we dat er aandacht is voor de mensen en de omgeving ten tijde van de bouwwerkzaamheden. De versterkingsopgave biedt de mogelijkheid om wijken toekomstgerichter te maken en daarin speelt leefbaarheid een belangrijke rol.
Wat daarvoor nodig is verschilt per wijk en per dorp. We willen hier waar het kan ruimte voor bieden. In de maatregelen in Nij Begun zien we bevestigd dat het belangrijk is om daar aandacht voor te hebben. We houden onze oren en ogen open in de dorpen en onderhouden contacten met verschillen inwoners en organisaties die ons vertellen waar een dorp behoefte aan heeft. Dat proberen we zo goed en zo kwaad als dat kan in te passen in onze opgaven. Wederom met de kanttekening dat niet alles mogelijk is en dat kwaliteit van de versterking en veiligheid voor onze bewoners voorop staan.

3.4 Ruimtelijke kwaliteit

Bij een grote operatie zoals deze moet oog zijn voor de behoud of zelfs verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van een gebied. Deze staat onder druk als snelheid de boventoon voert en budget leidend is, dus daarom geldt ook hier dat kwaliteit van de versterking en veiligheid voor onze bewoners voorop staan. Gemeente Het Hogeland wil met een atelier dorpsbouwmeester initiatiefnemers ‘verleiden’ tot investeren in het maken van een goed ontwerp, zodat er een kwalitatief hoogwaardig plan ontstaat en waarmee een vergunningsverleningstraject eenvoudiger kan worden doorlopen. Welstand krijgt een passende plek in dit proces.

We zetten bij het atelier dorpsbouwmeester in op:
Benaderbaarheid, informele sfeer, vertrouwen, multidisciplinaire inhoud, denken in creatieve mogelijkheden, begeleiding van begin-tot-einde, transparantie, inspirerende kwalitatieve algemene criteria, beeldregels waar mogelijk en eigen verantwoordelijkheid.

Regiobouwmeester
Naast het atelier dorpsbouwmeester van de gemeente is ook een regiobouwmeester aangesteld door NCG. Dit is gedaan om invulling te geven aan Nij Begun[2]. De regiobouwmeester is een ervaren stedenbouwkundige die onafhankelijk van NCG gevraagd en ongevraagd advies kan geven. De regiobouwmeester zal zich met name bezighouden met grotere projecten die meerdere woningen omvatten. Daarnaast zullen zijn adviezen zich vooral richten op het waarborgen van de Groningse erfgoed en ruimtelijke kwaliteit in een gebiedsgerichte aanpak.

Met de individuele ondersteuning van de dorpsbouwmeester en de adviezen van de regiobouwmeester op een abstracter niveau wordt er meer aandacht besteed aan de ruimtelijke kwaliteit. Wanneer er meer ruimte is voor de kwaliteit en de inpassing van een uitvoeringsplan zorgt dit er tevens voor dat alle belanghebbenden gemakkelijker het proces doorlopen. Dit komt de snelheid van de versterking ten goede. Daarmee verdient planvorming van een hogere kwaliteit zichzelf op veel verschillende manieren terug.

3.5 Verduurzaming

De versterkingsoperatie is bij uitstek het moment om woningen te verduurzamen. Deze kansen werden al benut als zijnde koppelkansen. Versterkte woningen zijn vaak beter geïsoleerd, hebben een lager verbruik en wekken zelfs energie op. In sommige gevallen zijn de woningen volledig gasloos. Dit is echter afhankelijk van de mate van versterking. NCG probeert dit in overleg met bewoners zoveel mogelijk een plek te geven. Hoewel dit ook op gespannen voet staat met snelheid en veiligheid. Voor woningeigenaren die vaak al jaren hebben gewacht tot ze duidelijkheid kregen in de versterking, geldt dat zij de tijd en ruimte hebben om te beslissen hoe ze verduurzaming mee willen nemen in hun versterking.

De kabinetsreactie Nij Begun beschrijft[3] in hoofdlijnen dat verduurzaming een plek moet krijgen binnen en buiten de versterking. Dit juichen we toe, gezien het ook aansluit op de ambitie van Het Hogeland om in 2035 helemaal aardgasvrij te zijn, maar zien ook dat dit consequenties heeft op doorlooptijden en de aanpak in z'n algemeen. We vinden dat kansen benut moeten worden en dat uitlegbaarheid en zorgvuldigheid hierbij in acht moet worden genomen. De precieze impact van deze maatregelen is

[2] Maatregel 13: Meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit tijdens de versterking.
[3] Maatregel 28: Woningen die nog versterkt moeten worden aardgasvrij (-gereed) maken.
Maatregel 29: Verduurzamingsstimulering voor woningen in Groningen en Noord-Drenthe.

nog niet bekend. Hoe om te gaan met verduurzaming is een lopende discussie. Ook in Den Haag. NCG en de gemeente houden contact over de gevolgen van de maatregelen. De gemeente stuurt erop dat maatregelen rondom verduurzaming ervoor zorgen dat onze inwoners veilige, duurzame en leefbaar kunnen wonen. De uitvoering van deze maatregelen mogen niet leiden tot meer spanningen tussen inwoners.

3.6 Samenwerking

Door de gespannen relatie tussen zorgvuldigheid en snelheid komen ook de verhoudingen tussen de partijen bij een gebiedsgerichte aanpak regelmatig onder druk te staan. Dit is inherent aan de versterkingsopgave. Toch weten we elkaar te vinden in het uitgangspunt dat we veiligheid en kwaliteit voor onze inwoners vooropstellen. Dat is de reden dat professionele partijen met een verantwoordelijkheid voor een ander in de versterkingsopgave, onderdeel uitmaken van de lokale stuurgroep. (NCG voor het op norm brengen van gebouwen, corporaties voor de veiligheid van de huurders en de gemeente voor de veiligheid van haar inwoners). Op uitvoeringsniveau kunnen de onderlinge belangen verschillend, of zelfs tegenstrijdig, zijn maar dat zit het respect voor elkaars verantwoordelijkheid niet in de weg. Mede daarom sluiten we samenwerkingsovereenkomsten met de woningcorporaties en maken we projectovereenkomsten per project. We mogen elkaar wijzen op die verantwoordelijkheden maar kijken daarbij ook naar onszelf. Samen hebben we een flink aantal stappen te zetten om tot de gewenste veiligheid en vitaliteit te komen. Iedere stap die niet wordt gezet heeft impact op de stappen van de ander en het behalen van het eindresultaat. We vertrouwen dat iedere partij naar eer en geweten handelt. Niet alleen in de stuurgroep maar in iedere laag van de samenwerking. Ondertekening van dit plan van aanpak is daar een bevestiging van. Daarnaast zijn er nog andere vormen van samenwerking. Naast de versterking door NCG wordt er ook gewerkt aan schadeherstel door IMG. Schadeherstel kan soms zo ingrijpend zijn dat het lijkt op een versterkingsaanpak. Zoals in het geval van duurzaam herstel of een funderingsaanpak. Samenwerking tussen IMG en NCG is daarbij essentieel en als gemeente willen we deze samenwerking stimuleren. We bieden ruimte als IMG een acuut onveilige situatie ziet dat NCG deze met voorrang in de versterking op kan nemen. Goede communicatie is daarbij van belang.
En tenslotte werken we ook regionaal nauw samen met de andere aardbevingsgemeenten in de regio vanuit het Versterkingsoverleg Groningen (VOG). Hierin bereiden we samen met de provincie besluiten voor die besproken worden in het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG) met het rijk.

3.7 Verschillende uitvoeringsstromen

In de afgelopen jaren zijn er verschillende manieren bedachten om de versterking uit te voeren. Soms om het reguliere traject te ontlasten(praktijkaanpak), soms om te versnellen(bouwimpuls) en soms om eigenaren die dat kunnen meer regie te geven (eigenaar kiest bouwer). Al deze trajecten kunnen naast elkaar in hetzelfde gebied/ dorp plaatshebben. Ongeacht de uitvoeringsstroom of aannemer

verwachten we dat er met zorg, aandacht en respect voor inwoner en omgeving wordt gewerkt. Dit om de bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid, communicatie en welzijn (BLVC-W) tijdens de uitvoering te waarborgen. Met de hoofd-opdrachtgevers hebben we overleg en sluiten we contracten af waarin dit soort zaken zijn opgenomen maar we gaan ervanuit dat dit doordringt tot alle onderaannemers en mensen die betrokken zijn bij de uitvoering. Daar willen we op kunnen vertrouwen en indien dit vertrouwen niet wordt waargemaakt sturen we hierop aan.

3.8 Maatwerk en eigen regie eigenaren

De tijdelijke wet Groningen en Nij Begun bieden ruimte voor eigenaren om meer regie te hebben bij de versterking van hun gebouwen. Ook NCG gaat bewoners meer betrekken. Inwoners hebben de mogelijkheid om adviseurs in dienst te nemen, zelf delen van het proces uit te voeren en opdrachtgever te zijn. Daarbij moeten wel enkele voorwaarden in acht worden genomen en is goed contact met NCG een vereiste. Hoewel we wederom zien dat dit op gespannen voet staat met snelheid en volgordelijkheid, vinden we als gemeente van groot belang dat bewoners zelf keuzes kunnen maken en daarmee gebruik kunnen maken van de advisering en participatie bij hun versterking.

Als gemeente blijven we daarmee inzetten op betrokkenheid van inwoners op een manier die rechtdoet aan de positie die inwoners hebben. We proberen onze ketenpartners ook te stimuleren om inwoners ruimte te geven. Ook als dit ervoor zorgt dat een traject iets langer duurt.
Met de middelen toegekend in Nij Begun is er ook meer ruimte gekomen voor maatwerk. Zoals al eerder genoemd, krijgen zowel de gemeente als NCG de beschikking over een knelpuntenpot waar kosten uit betaald kunnen worden die niet onder het standaardbeleid vallen.

3.9 (On)uitlegbare verschillen

Zoals in meerdere plannen van aanpak uiteen is gezet kenmerkt de versterkingsopgave zich door een verscheidenheid aan regels, inzichten en bestuurlijke keuzes in tijd. Dit komt doordat kennis en kunde zich ontwikkelen en er op de achtergrond processen in gang zijn gezet die de toekomstige situatie veranderen. Zoals het sluiten van het Groningengasveld. Hoewel dit op zichzelf wel te begrijpen is, zien we dat keuzes leiden tot verschil in aanpak, beoordeling, behandeling en resultaat. In enkele gevallen leidt dit tot verschillen die we met gezond verstand niet kunnen uitleggen. We kunnen ze in tijd verklaren maar dat is niet altijd bevredigend. We weten dat we niet alle verschillen kunnen oplossen maar willen wel de ruimte die we hebben benutten om een oplossingsrichting in gang te zetten. Of op z’n minst een goed verhaal kunnen hebben waarom iets is zoals het is. Dit doen we in gezamenlijkheid met onze ketenpartners. Ook hier zien we in Nij Begun aanknopingspunten. Staatssecretaris Vijlbrief heeft een commissie verschillen onder leiding van dhr. van Geel in het leven geroepen om zich te buigen over (on)uitlegbare verschillen en hem hierover te adviseren.

3.10 Sectorale programma's

Naast de reguliere versterkingsopgave zijn er ook nog een aantal sectorale programma's. Sommige worden op dezelfde manier opgepakt als het reguliere programma en hebben te maken met dezelfde afspraken en uitgangspunten. Zoals het Agroprogramma, erfgoedprogramma, MKB-programma en dorpshuizenprogramma.

Het scholenprogramma en zorgprogramma hebben hun eigen uitganspunten, bestuurlijke borging en planning. Het lokaal plan van aanpak heeft geen betekenis voor deze twee programma's. Omdat ze wel onderdeel uitmaken van de totale versterkingsopgave wordt de voortgang ter info benoemd.

Scholenprogramma

In 2024 zijn de gedeeltelijke sloop/nieuwbouw van het Hogeland college in Uithuizen en vervangende nieuwbouw van een gymzaal in Zandeweer volgens planning afgerond. Als dat klaar is, voldoen alle gebouwen die onderdeel uitmaken van de het scholenprogramma in de versterkingsopgave aan de veiligheidsnorm. Dit programma bestond uit de volgende gebouwen.

Plaats	School	Versterkingsmaatregel	Status
Bedum	Togtemaarschool	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Zuidwolde	't Groenland	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Bedum	Horizon	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Bedum	Regenboog	Versterking aangevuld met deel nieuwbouw	Gereed
Bedum	St. Walfridus	Versterking aangevuld met deel nieuwbouw	Gereed
Onderdendam	De Haven	Vrijgekomen schoolgebouw verkocht	Gereed
Zuidwolde	De Akker	Vrijgekomen schoolgebouw verkocht	Gereed
Bedum	Togtemaarschool (oude locatie)	Herinrichting	Gereed
Kantens	Klinkenborg	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Uithuizermeeden	Prisma	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Warffum	Jansenius de Vries	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Warffum	De Rank	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Roodeschool	De Dobbe	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Usquert	Usquert	Sloop/nieuwbouw	Gereed
Zandeweer	Nijenstein	Versterking	Gereed
Uithuizermeeden	Noordkaap	Versterking	Gereed
Uithuizermeeden	De Sterren	Versterking	Gereed
Warffum	Het Hogeland College Warffum	Versterking	Gereed
	Jansenius de Vries	Vrijgekomen schoolgebouw verkocht	Gereed
Uithuizen	Het Hogeland College Uithuizen	versterking aangevuld met deel nieuwbouw	In uitvoering
Zandeweer	Gymzaal	Sloop/nieuwbouw	In uitvoering

Zorgprogramma

De versterking van de zorgcomplexen in Bedum is in volle gang en verloopt volgens planning om in vijf jaar afgerond te zijn.

De zoektocht naar een tijdelijke locatie voor de zorgcomplexen Hunsingoheerd en Klinkhamer in Uithuizen en de Mieden in Uithuizermeeden is gelukt. Het college van burgemeester en wethouders heeft een locatie toegewezen aan de Dingeweg waar de zorginstellingen gebruik van gaan maken. De tijdelijke locatie wordt eind 2024 opgeleverd en dan begint de versterking van Hunsingoheerd, gevolgd door de versterking van de Mieden en de Klinkhamer.

Elders in Uithuizen start in 2024 de sloop-en nieuwbouw van een gecombineerde locatie voor zorginstellingen van Lentis en Cosis. Naar verwachting duurt dit 3 jaar. De bewoners van deze locatie zijn inmiddels verhuisd naar Warffum.

Agroprogramma, erfgoedprogramma, MKB-programma en dorpshuizenprogramma

In het Agroprogramma, erfgoedprogramma en MKB-programma van NCG zijn gebouwen uit de versterkingsopgave opgenomen die een aparte aanpak nodig hebben omdat ze op basis van kenmerken behoren tot een functioneel agrarisch gebouw, omdat ze een erfgoedkenmerk hebben of een MKB-bestemming. Hoewel de aanpak vaak maatwerk is en er specifieke kennis en expertise nodig is om dit goed op te pakken, vraagt het geen aparte behandeling in dit lokale plan van aanpak. De adressen die in deze programma’s zitten worden op dezelfde manier geprioriteerd als de rest van de opgave. Nu het nieuwe dorpshuis het Klokhoes is opgeleverd geldt dit ook voor de resterende 2 dorpshuizen in onze versterkingsopgave.

4. Communicatie

Inwoners moeten vaak lang wachten op duidelijkheid over een eventuele versterking van hun woning of gebouw. Deze langdurige onduidelijkheid kan zorgen voor psychologische- en/of maatschappelijke problemen. Wanneer er dan toch gecommuniceerd wordt over de versterkingsopgave moet dit helder, concreet en tijdig zijn zodat inwoners daar perspectief uit halen. Gemeente Het Hogeland vindt dit belangrijk en we vragen dat ook nadrukkelijk van NCG. Als NCG informatie geeft aan een inwoner, dan is dat zoveel mogelijk inhoudelijke informatie. Waarbij op een proactieve, concrete en heldere manier gecommuniceerd wordt. Liever te vaak dan te weinig.

Bij een gebiedsgerichte aanpak heeft de gemeente de regie in de communicatie richting inwoners en/of groepen inwoners. In deze aanpak betrekt de gemeente inwoners bij de inrichting van hun toekomstige wijk, de inrichting van de openbare ruimte en de voorwaarden om de uitvoering van de versterking zo goed mogelijk te laten verlopen.

Om te kijken of onze communicatie (nog) aansluit bij onze inwoners luisteren we goed naar de signalen die we ontvangen van bewonersbegeleiders, bewonersconsulenten, aardbevingscoaches en omgevingsmanagers. Ook monitoren we de vragen en opmerkingen die voorbijkomen bij ons Klant Contact Centrum (KCC) en op sociale media. Indien nodig passen we onze communicatie aan.

4.1 Communicatie over versterking van woning

Iedere eigenaar van een woning die in de versterkingsopgave van Het Hogeland zit, krijgt een brief van de gemeente. Hierdoor is het duidelijk of een eigenaar wel- of niet in de versterkingsopgave zit. Dit jaar krijgen alle eigenaren van adressen die nieuw zijn toegevoegd een brief van de gemeente met de bevestiging dat ze onderdeel zijn van de versterkingsopgave en daarbij relevante informatie.

Over alle uitvoeringsgerichte zaken communiceert NCG met de betreffende eigenaar. NCG communiceert over de vervolgstappen en de uitvoeringsplanning.

Op het moment dat er bouwwerkzaamheden starten of gaan starten worden betrokken inwoners en omwonenden geïnformeerd door de betrokken partij of partijen. Als het gaat om reguliere versterkingswerkzaamheden communiceert NCG en als het gaat om corporatiewoningen communiceert de woningcorporatie met de huurders. Als het gaat om vergunningen en tijdelijke huisvesting communiceert de gemeente. Indien nodig wordt er gezamenlijk gecommuniceerd.

4.2 Communicatie bij een gebiedsgerichte aanpak

Als de versterkingsopgave van de NCG in een aaneengesloten woningen en/of gebouwen omvat, biedt dat voor de gemeente kansen om de wijk te voorzien van een kwaliteitsimpuls (wijkvernieuwing). De gemeente past dan een gebiedsgerichte aanpak toe. Dit gebeurt nu in Kantens, Zandeweer en Uithuizen. Hier trekken de gemeente, NCG, de woningcorporatie en in Uithuizen de zorginstellingen met elkaar op.

De gemeente wil in de gebiedsgericht aanpak zoveel mogelijk *naast* inwoners staan. We weten daarom wat er leeft onder bewoners en kunnen hen een podium bieden om hun ervaringen te delen. Op basis van deze ervaringen, kan de gemeente op een herkenbare manier – samen met samenwerkingspartijen – vertellen wat bewoners op dat moment te wachten staat, wat dit voor hen kan betekenen en waar de gemeente samen met bewoners naartoe wil werken (veilig en duurzaam wonen en leven).

Daarnaast heeft iedere organisatie ook zijn eigen communicatieverantwoordelijkheid. De verschillende uitingen die voortkomen uit deze eigen verantwoordelijkheid, delen de betrokken organisaties met elkaar en stemmen de eventuele boodschappen ook met elkaar af.

Op deze manier wil de gemeente de gebiedsgerichte aanpak rondom de versterking goed laten verlopen en inwoners op een goede manier benaderen en te betrekken. De onderstaande afbeelding laat zien welke rol de gemeente heeft bij een gebiedsgerichte aanpak

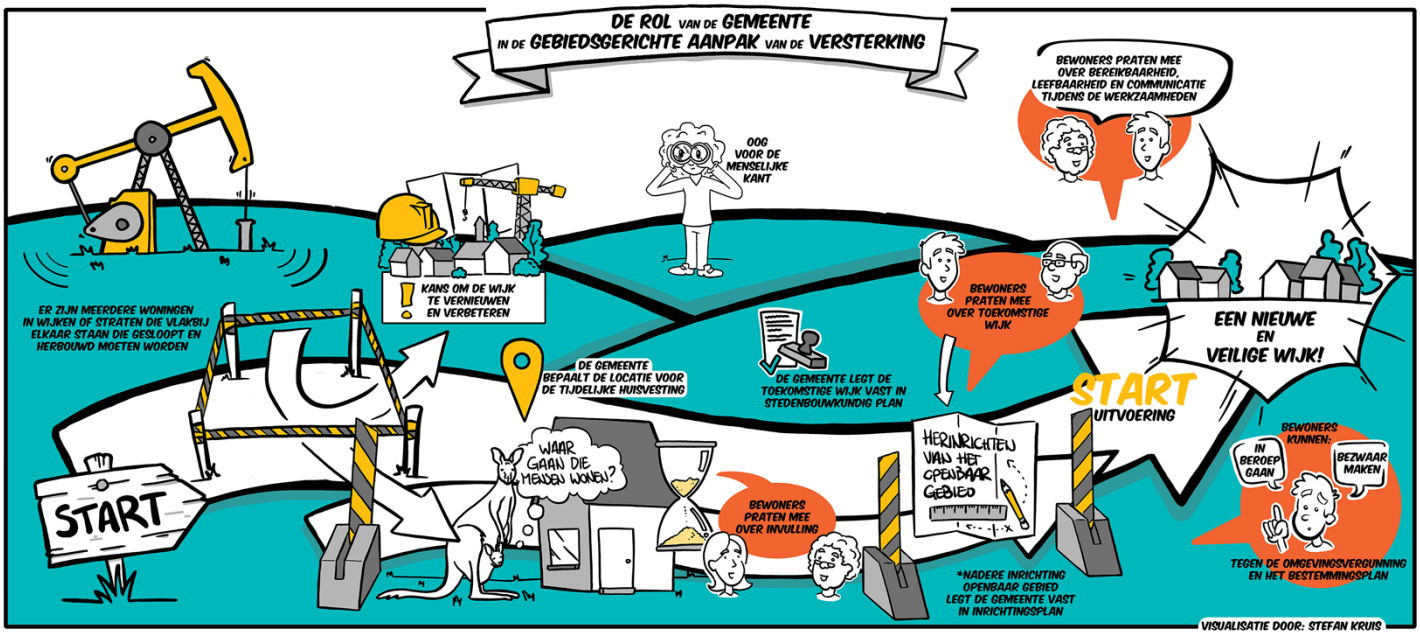

4.3 Participatie bij de versterkingsopgave

Hierboven hebben we aangeven dat we het belangrijk vinden dat er helder, concreet en tijdig moet worden gecommuniceerd met inwoners, omwonenden en betrokkenen. Dat belang blijft. Daarnaast is het ook belangrijk dat we mensen op een zorgvuldige manier betrekken bij de versterkingsopgave. Dit is echter een uitdaging op zichzelf. Bovendien is dat altijd maatwerk. Een eigenaar heeft namelijk een andere positie in de versterkingsopgave dan een omwonende die niet in de versterkingsopgave zit. Ook zijn er verschillende niveaus waarop er gesprekken worden gevoerd of waarop samenwerking plaatsvindt. Dit kan bijvoorbeeld op gebouwniveau, blokniveau, wijkniveau of dorpsniveau. De niveaus kunnen verschillen, de belangen van de deelnemers kunnen verschillen terwijl de betrokkenen soms dezelfde mensen en partijen zijn. Dit kan verwarrend werken en in enkele gevallen leiden tot belangenverstrengeling. Daarnaast hebben we te maken met wetten en regels die de creatieve vrijheden inperken en daardoor belemmerend aanvoelen. Daar hebben we niet altijd invloed op.

Wat belangrijk is voor het betrekken van inwoners, is dat aan de voorkant duidelijk is wat de wederzijdse verwachtingen zijn, welke mate van invloed er is en dat de mate van betrokkenheid recht doet aan de positie die iemand heeft in een traject. Dat kan soms op het niveau *meedenken* zijn, soms vragen we om *mee te praten* of soms is het mogelijk om *mee te maken*. Dit geldt voor gemeente richting inwoners maar natuurlijk ook andersom. Daarbij is het goed om te benoemen dat betrokkenheid niet altijd leidt tot een gewenste uitkomst. Het moet uiteindelijk wel bijdragen aan de uitlegbaarheid en de kwaliteit van het traject.

In de gebiedsgerichte aanpak betrekt de gemeenten bewoners en omwonenden actief bij de totstandkoming van een ruimtelijk plan voor de nieuwe wijk en een inrichtingsplan voor de openbare ruimte. We betrekken hen ook bij het maken van een plan voor de uitvoering van de werkzaamheden, waar afspraken worden gemaakt over bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid, communicatie en welzijn. Zo organiseren we regelmatig bewonersbijeenkomsten voor inwoners/omwonenden van projectgebieden en/of tijdelijke huisvestingslocaties en houden we inwoners op de hoogte via nieuwsbrieven en mailings.

4.4 Communicatiemiddelen

- Op de website van de gemeente staat informatie over de versterkingsopgave Aardbevingen - Gemeente Het Hogeland.
- Op de website van de NCG staat informatie over de trajecten van NCG NCG | Nationaal Coördinator Groningen (nationaalcoordinatorgroningen.nl)
- Op projectniveau werken NCG, woningcorporaties, gemeente en eventueel zorgpartijen samen aan (nieuws)brieven, bewonersbijeenkomst en/of andere informatievoorziening. De daaruit voortvloeiende communicatiemiddelen worden periodiek aangeboden aan de betreffende eigenaren, omwonenden.

5. Wat als de versterkingsopgave is afgerond

Met dit lokale plan van aanpak geeft de gemeente opdracht aan NCG voor de versterkingsopgave in 2024. Dit is een vervolg op de plannen van de voorgaande jaren. Uiteindelijk werken wij in gezamenlijkheid toe naar een eindresultaat van een Hogeland weer inwoners veilig kunnen wonen, werken, leren en recreëren. Dit is een proces van meerdere jaren. Zoals in de plannen meermaals is aangegeven willen we dit gebiedsgericht doen waar het kan en veiligheid gestuurd waar het moet. Hiermee benutten we zoveel mogelijk de koppelkansen die zich aandoen om dorpen/ wijken/ straten te verbeteren en daarmee de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit te verhogen. De versterking biedt ook kansen voor eigenaren om hun woning/ gebouw te verduurzamen en er is ruimte voor het benutten van deze kansen. Desondanks heeft de versterkingsopgave een behoorlijke impact op mensen. Zowel voor mensen die onderdeel zijn van de versterkingsopgave als voor mensen die er geen onderdeel van uit maken maar wel overlast ervaren. Daarom zetten we in op herstel en op perspectief. Dit doen we samen met inwoners, professionals en ketenpartners. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. We laveren door alle veranderende afspraken, normen, regels en regelingen. Doen ons best om te zorgen voor die stip op de horizon. Uiteindelijk moet dit zorgen voor huizen/gebouwen/straten/wijken/dorpen die veiliger, leefbaarder, duurzamer en toekomstbestendiger zijn voor inwoners die ervan kunnen genieten. In de straten/ wijken/ dorpen waar we gebiedsgericht bezig zijn willen we ook kwaliteit toevoegen aan de bestaande situatie. Dit kan alleen samen met inwoners.

Wanneer de noodzakelijke versterking is afgerond, de koppelkansen die benut konden worden zijn benut en de openbare ruimte weer toegankelijk is, zou dit ervoor moeten zorgen dat de betreffende straten/ wijken/ dorpen veilig en vitaal zijn. Dat ze een plus hebben ten opzichte van de situatie van voor de versterking. Wat deze plus is, verschilt per locatie en is altijd maatwerk. We zetten ons er in gezamenlijkheid, met inwoners, voor in.

Desalniettemin verwachten we dat individuele ondersteuning van mensen, groepsinzet en inzet om de samenlevingskracht te versterken nog langer door gaat. Deze vormen van ondersteuning blijven we bieden om er uiteindelijk voor te zorgen dat inwoners weer verder kunnen met hun levens en zich prettig voelen in een veiligere woon, werk en leefomgeving.

Bijlagen

I. Mijlpalenoverzicht van NCG

	Mijlpalen	Toelichting
1	Aan werkvoorraad toegevoegd	Het adres is toegevoegd aan de werkvoorraad o.b.v. formele goedkeuring (HRA, verrijking of lokaal plan van aanpak, door directeur NCG - incidenteel of o.b.v. LOOV).
2	In lokaal plan van aanpak opgenomen	Het adres is in scope van de door de gemeente goedgekeurd lokaal plan van aanpak.
3	Overgedragen aan 'opname en normering'	Adres is overgedragen aan O&N voor opname o.b.v. de prioritering in het gemeentelijke (jaar)programma.
4	Opname uitgevoerd	De opname heeft plaatsgevonden (uitgebreid, validatie of bureaustudie) en het rapport is ingediend.
5	Beoordeling vastgesteld	De beoordeling is geaccepteerd door NCG.
6	Normbesluit genomen	Normbesluit is opgesteld en gedeeld met eigenaar/gebruiker.
6a	*VA gedeeld met eigenaar/ gebruiker (proxy)*	Het versterkingsadvies is gedeeld met de eigenaar/gebruiker.
7	Planvorming gestart	Het versterkingsadvies is overgedragen aan een externe partij. De projectopdracht is vastgesteld.
8	Uitvoeringsplan gereed	Het definitieve budget is goedgekeurd in het productie overleg en alle voorbereidingen voor bouw zijn afgerond (definitief ontwerp en planning gereed, uitvoeringsbudget vastgesteld, uitvoerder geselecteerd, vaststellingsovereenkomst, milieumaatregelen genomen, tijdelijk huisvesting geregeld).
9	Versterkingsbesluit genomen	Versterkingsbesluit is opgesteld en gedeeld met eigenaar/gebruiker.
10	Bouw gestart	Start met werkzaamheden (sloop/versterking/bouw).
11	Bouw gereed	De bouwwerkzaamheden zijn gereed en het definitieve proces verbaal van oplevering is getekend door projectleider, aannemer en eigenaar.
12	Afgerond	Het adres voldoet aan de veiligheidsnorm.
13	Proces intern afgerond	Alle resterende (administratieve) werkzaamheden zijn afgerond. Na deze mijlpaal zijn geen activiteiten vanuit NCG meer nodig.